



Universitätsbibliothek Paderborn

Reverendissimi Ac Illustrissimi D.D. Antonii Godeau Episcopi Venciensis Viri Celeberrimi Theologia Moralis

Ex Purissimis Sacrae Scripturae, Patrum Ac Conciliorum Fontibus Derivata,
Notis Theologicis Illustrata, Duasque In Partes Divisa

Complectens Tractatus I. De quarto, quinto, & sexto decalogi Præcepto II.
De septimo decalogi Præcepto. III. De octavo decalogi Præcepto. IV. De
Ecclesiae Præceptis. V. De Sacramentis in genere & quibusdam in specie.
VI. De Pœnitentia. VII. De Matrimonio

Godeau, Antoine

Augustae Vindelicorum, 1774

Caput VII. Quo ordine & loco sit restituendum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53587)

CAPUT VII.

Quo ordine & loco sit restituendum.

Duplex restitutionis ordo est adnotandus. Unus eos, qui restituere tenentur, concernit, alter illos attingit, quibus fieri restitutio debet.

Quoad eos, qui restituere tenentur, iste servandus est ordo. Imprimis restituat oportet, qui rem alienam sive in se, sive in æquivalenti detinet, aut consumpsit. Si plures de eadem participarunt, quilibet pro rata suam videlicet partem restituere tenetur; hisce non restituentibus, restitutionis onus devolvitur 2. ad mandantem, sive eum qui jussione, vi, metu, fraude alium ad damnum tertio inferendum induxit, 3. ad exequentem ceu illius instrumentum, 4. ad consentientem, 5. ad laudantem, 6. ad recipientem, 7. tandem ad eum qui tacuit, non obstitit, non manifestavit, uti potuit, & vi muneris, ac officii sui debuit (a). Hi omnes sicut in furti peccato communicant, ita & communem

(a) Iste restitutionis ordo *indirecte* eos solum obligat, qui vi officii, vel contractus ad loquendum, resistendum &c. adstringuntur; *directe* autem illos, qui efficaciter, seu cum effectu ad injustam damnificationem quidquam contulerunt. Hinc si mandans vel consulens re adhuc integra mandatum, vel consilium serio revocet, aut si fur jam antea efficax furandi propositum habuerit &c. stricta restituendi obligatio in sure sistit; aliosque non attingit. Ita communis,

munem restitutionis obligationem habent, adeo, ut si prior restituere aut non velit, aut non possit, sequens ad hoc *in solidum*, seu totum suppleendum teneatur, nisi forsan ad partem præcise illius facta cooperatio fuisset. Quodsi posterior vel libere, vel aliunde coactus restituisset, recompensationem a prioribus petere possit; si vero debitum principaliori est remissum; nisi exceptio sit apposta, remissum quoque, cooperantibus censetur.

Hoc præsupposito restituentium ordine, circa res restituendas, aut *personas*, quibus restitutio est facienda, Doctores hasce assignant regulas.

Prima regula hæc est: Quando aliquis rem alienam habet, sive illam furatus fuerit, sive invenerit, sive apud se depositam habeat, hanc legitimo domino debet restituere; quem si non reperiat, pauperibus illam distribuat.

Secunda est, res certas prius esse restituendas, illas videlicet de quarum vero domino constat, antequam reddantur illæ, quarum dominus est incertus.

Tertia est, debita legitime contracta prius esse solvenda, deinde illa quæ non legitime contracta sunt. Exempli gratia, usurarius debitis obstrictus sua prius debita solvere debet, quam usuras, quas exegit. Attendendæ quoque circa hanc solutionem leges & consuetudines loci, quando justæ sunt; cum vero sunt injustæ, standum est juri communi. Dos mulieris prius est solvenda.

Causa a restitutione excusantes &c. 183

solvenda; sed hujus dotis prætextu non sunt fraudandi creditores, ut in quibusdam provinciis iniqui solent mercatores. Deinde restituenda prius sunt bona creditoribus hypothecata. Tertio deposita, quæ apud debitorem periere. Quarto prius illis solvendum est, qui speciale exigendi privilegium habent. Quinto veniunt loco creditores communes, inter quos priores tempore sunt anteferendi.

Quoad restitutionis locum, si solum ex re accepta facienda sit restitutio, non cogimur eam ibi facere, ubi ejus dominus moratur, si longe distet, satis est illum de facienda restitutione monere. Hinc si quis exempli causa aliquid a fure bona fide emit, sufficit dominum admonere se ad restituendum esse paratum, quin suis sumptibus rem emptam ad illum mittat. Quod si mala fide emptam res esset, cum constet esse furto ablatam, tunc ad dominum, si vellet, esset mittenda, ut nullum damnum ipse pateretur, idque magis adhuc de fure est dicendum.

C A P U T VIII.

Causa a restitutione excusantes recensentur.

Prima & justior causa, quæ a restitutione excusat, est cum creditor debitum remittit. Verum ut valida sit hæc remissio, oportet, ut qui eam facit, potestatem faciendi habeat. Filii familias non possunt parentum suorum credita remittere, nec famuli dominorum, neque villi-

M 4. cus